Gustaf Wetter 40-årsjubilerar som lärare i Katrineholm

Söndag 6 maj 1965

Bromans ”Hammarforsens brus” är ingenting för Jularbo och Julars kompanjoner

— Skämt är det bästa jag vet. Det är något som är bra att ha i undervisningen. Det lyckas man aldrig med om man är sur och tråkig. Men det är också något som är bra att ha i varje fall om man som jag har den viktigaste förutsättningen för att trivas med sitt yrke, nämligen att man tycker om ungdom. Då känner man sig själv ung och trots att man som jag har bakom sig många härliga och kanske också lite tråkiga år.

Det säger vid dagen med glimten i ögonvrån den pedagogen Gustaf Wetter. Han säger det efter 40 års samlad erfarenhet av folkskolebarn. Katrineholm i augusti 1924 kom han till staden när läsåret skulle börja och när han nu slutar är det med folkskolan med pension. Men inte undervisningen. Han kommer att stanna som lärare i läroverket.

— Det var inte alls meningen att jag skulle stanna i Katrineholm när jag kom hit. Men så blev det och det är jag glad för det. Ser du jag är född i Småland och det är jag stolt för. Jag är också småländsk till sinnelag och det är jag glad för det. Och så är jag student från Norra Latin — det är jag också glad för. Och så är jag seminarist från Växjö. Kanske lite bult och det är jag glad för det också. Det är så det var bekymmersamt i början.

Folkskollärarlönen låg på svältgränsen när det var om att söka jobb på 20-talet. Det var över 80 sökande till den plats som jag fick i Södra skolan. Mitt musikaliska intresse var väl en bidragande orsak till att det var just jag som fick platsen. Det kändes ganska skönt då när man som gymnasist varit med om att stå i kö för en kaka pultbröd eller varit med i tider då ett kilo smör kostade 25 kronor.

Lyx i utkanten

Det är inte bara 40-årsjubileum som lärare i Katrineholm heller, det är 40 år i Södra skolan.

— Den var ganska nybyggd då jag kom hit. Folk var arga för att den var så luxuös. Och så sa man att det var alldeles galet att man lagt denna pampiga byggnad i stadens absoluta utkant. Se här nere hos mej på Dalagatan hade jag mitt första svampställe. Rena vildmarken.

Men nu är det andra tider. Nu är skolkvarteret Katrineholms geografiska centrum.

Barnbarnens tur

Och nu är det barnbarnens tur att sitta i skolbänken för Gustaf Wetter. Alltså barnen till de föräldrar som på 20-talet var hans elever.

— Det slår inte fel — alltid finns det något barnbarn i mina klasser. Och jag har haft många. Kanske fler än någon kollega.

Jag började nämligen med 30 veckotimmar i skolan på dagtid. Till det kom 12 eftermiddagstimmar i slöjd med tre grupper. Fyra kvällar i veckan hare jag fortsättningsskolan. Tillsammans gjorde det 50 veckotimmar. Och det var nödvändigt för ekonomin. Sedan tillkom undervisning i yrkes- och lärlingsskolan. Också på kvällstid. Men ett tjusigt jobb med fina ungdomar som frivilligt

— När jag kom till Katrineholm var det rena vildmarken kring nuvarande Dalagatan. Där jag i dag rensar ogräs i blomrabatten hade jag mitt första svampställe, berättar Gustaf Wetter.

förkovrade sig efter dagens jobb. Jag tror inte man ska tvinga någon att gå i skolan längre än nödvändigt, om man ska nå resultat.

Och så hade Gustaf Wetter sina sångkörer. Åtskilliga katrineholmare som nu nalkas nedre medelåldern minns i dag de resor till Radiotjänst han ordnade. Det var upplevelser det på den tiden. I dag också, kanske.

Tjänstledig

I realiteten har Gustaf Wetter redan lämnat folkskolan. För sju år sedan fick han tjänstledighet för att i stället undervisa i matematik och fysik i realskolan. Men undervisningen har till största delen bedrivits i Södra skolans lokaler.

Men hur har det varit med ordningen?

— Ungar gillar disciplin, förklarar jubilaren med absolut övertygelse. De vill ha ordning och reda. Kommer de för sent så blir det obönhörligen anmärkning. På det lär de sig att respektera skolans regler. Den sämsta present som föräldrar kan ge sina barn, det är att skämma bort dem.

Skillnad ändå

Men för det man håller på regler behöver man inte vara elak. Förr tillämpade skolan kadaverdisciplin och ungarna skulle nästan falla ner och tillbedja. Men se det har jag aldrig gillat. Nej, det ska vara kamratligt — och eleverna är öppnare nu är förr. Men jobbigare också. Att ha hand om dem, det är att ha hand om framtiden — ett fint jobb.

Jellon

Torsdagen den 11 juni 1964

□ *Jularbo knycker allting*

”Hammarforsens brus” avslöjande kuggfråga

◇ I dragspelsprogrammet i TV förekom även en intervju med dragspelshataren Sten Broman. Hans överdrivna och bombastiska nedgörande av dragspelet som musikinstrument får väl stå för hans egen räkning.

Men sist kom intervjuaren med en fråga som jag uppfattade som en kuggfråga: ”Vad tycker ni om ”Hammarforsens brus”? Av Sten Bromans svar framkom att han inte visste vad det var fråga om och att han aldrig hört stycket i fråga, men det var väl något som hade med dragspel att göra och då måste det göras ned för säkerhets skull.

”Hammarforsens brus” är ingen dragspelsmelodi, den är en spelmansvals i inte mindre än sex repriser, komponerad av en av Jämtlands mest kända spelmän, Albert Brännlund i Ragunda. Vid spelmanstävlan i Östersund 1909 tillerkändes den första pris av en jury vars ordf var Wilhelm Petersson-Berger, en man som nog var lite större som musikgeni än Sten Broman!

Om nu ”Hammarforsens brus” är låg och torftig musik enligt Sten Broman så måste väl all annan spelmansmusik t ex Jon Erik Östs, Lapp-Nils eller Hjort-Anders låtar, också vara torftig och lågt stående musik?

Oskar

^ Förra söndagen (6 maj) TV-programmet Hälsingland ett stycke om polska delen av ”Nya Jularboter” (tonsättaren knyckt folkmusiken).

Den som vill studera tonsättarens harmonik och musikaliska inställning till sina ämnen bör ta del av den som är utgiven som nr 3 av Ålands folkmusikarkivs skriftserie.

Om Sten Broman hade sagt att han tycker dragspelsmusik är skyvärd hade det varit i allo respektabelt men han har uttalat sig som struntpratare i detta ämne.

Bertil H